ΘΡΑΚΙΚΗ ΗΘΟΓΡΑΦΙΑ

ΤΟ ΤΟΥΦΕΚΙ ΤΗΣ ΠΑΣΧΑΛΙΑΣ

Αθ. Ν.

13 Απρ. 1936

ΤΟΥ κ. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Μεγαλοβδόμαδο Ἀπριλιάτικο. Ἡ ἄνοιξη σιγά-σιγά ἔμπαινε μυρωμένη. Τά δέντρα πρασίνιζαν, τά λουλούδια — ἀμέτρητα ζουμπούλια, σεμπόγια, κατμερικα, λαλεμεκέδες, σταθωριές, ζακούμια, μενεξέδες, ἀγιακλήματα, λαλέδες, πασκαλιές, κατίτρινα, ἀστράκια, ὅλα πασκαλινά στολίδια τῆς μητέρας γῆς — ἄνθιζαν. Ὁ κάμπος ὅλος καταπράσινος μέ τά τραγούδια τῶν πουλιῶν ἔμοιαζε μ' ἕναν παράδεισο, πού στά παιδικά μου χρόνια ὅμοιον ζωγράφιζε ὁ ἁγιονορίτης καλόγερος περίλαμπρον κατασταλάζοντας στήν πολιτεία μας ζωγράφος κι' ἀριστερός ψάλτης τῆς ἐκκλησίας τῶν Ἁγιασαράντα μάρτυρων ἀπαρνιώντας τό Ἁγιονόρος καί πού τόν θυμοῦμαι ὁλοζώντανον μέ τίς βοῦρτσες στό χέρι καί τά μεγάλα γυαλιά στά μάτια.

Γύρω στά βουνά τά χιόνια σκέπαζαν τίς κορυφές, γιά νά κάνουν τήν ἄνοιξη δροσερή, νά μποδίζουν τόν ἥλιο νά μή μας φλογίζη καί νά γίνεται ποθητός, λαχταριστός. Ἕνας κάμπος ἀτέλειωτος πράσινος, πού τόν στόλιζαν παπαροῦνες καί χαμομῆλι ἀμέτρητο — σάν τἄστρα τοὐρανοῦ, σάν γαλαξίας—πού τόν δρασκέλιζαν οἱ ἀγελαριές καί τά κοπάδια καί τόν αὐλάκωναν ποτάμια καί ρυάκια καί πού ἀκούραστες τόν ἀλαφροπατοῦσαν πεταλοῦδες πανέμορφες καί πολύχρωμες καί μελίσσια δουλευτάδικα καί μερμήγκια ἀκούραστα τόν ὥργωναν μέ τό ὁλοήμερο περπάτημά τους.

Οἱ πασκαλιές ἀνοιγμένες ἔχυναν τή μοσκοβολιά τους, ἄπλωναν τίς χαριτωμένες φυλλωσιές τους. Τά λελέκια ἔχτιζαν ἀκόμα τίς φωλιές τους νεοφερμένα στά ψηλά καμπαναργιά καί τά ψηλά σπίτια, τά χελιδόνια ψαλλίδιζαν τό τραγοῦδι τους καί τά ζαρκάδια πορπατοῦσαν μέ περήφανο κεφάλι, δειλιασμένα στό φουντωμένο δάσος.

Οἱ λίμνες, ὅπου κολυμποῦν περήφανοι κύκνοι, μέ τά φουντωτά δέντρα γύρω στίς ὄχτες, ἀκοῦν καί χαίρονται τό μεθυστικό τραγοῦδι τῶν ἀηδονιῶν, πού μεθυσμένα ἀπό τήν ὠμορφιά τῆς ζωῆς ἀγωνίζονται ποιό νά ξεπεράση στή γλύκα τῆς μελῳδίας.

Τά ποτάμια κατεβάζουν τά μελαχροινά νερά τους στό Αἰγαῖο μουρμουρίζοντας τά τραγούδια τους.

Ἡ σαρακοστή κύλαγε κρύα καί παγερή καί χιονισμένη, κύλαγε μέ προσευχές καί νηστεῖες. Καί μπῆκε τώρα ἡ μεγάλη βδομάδα μέ τόν ἥλιο παιγνιδιάρη, μέ τούς ἀνέμους συμμαζωμένους στ' ἀσκιά τους, μέ τό κρύο καί τούς πάγους φευγάτους. Ἡ ἄνοιξι μόνο πετοῦσε ἐλαφρά παντοῦ μέ τἀνοιγμένα ἁπαλά φτερά τῆς πεταλούδας καί τίς μυρωδιές πού μεθοῦν, πάνω στά δέντρα, τά λουλούδια, τίς βουνοπλαγιές, τήν κληματαργιά, τήν ἀκακία, πού μοσχάνθισε. Μέσα στήν αὐλή μας πού ὑψωνότανε ἡ πολύκλαδη βερυκοκιά καί ἤσκιωνε κι' ὠμόρφαινε μέ τόν πράσινο καρπό τις, ἄγουρον ἀκόμα, τόν κῆπο καί τἄλλα λουλούδια ὕψωναν τό μπόγι τους καί τέντωναν τούς λαιμούς των γιά νά δείξουν τούς ἀνθούς τά μπουμπούκια καί τάνιφόρετα κάλλια τους, — πλῆθος λουλούδια — μέσα στίς γλάστρες — τά σαξιά — καλοφυτεμένα καί καλοπεριποιημένα.

Καί τό πουλί μας αἰχμάλωτο μέσα στό κλουβί τραγουδεῖ τον πόνο του γλυκά — ἄν εἶνε ποτέ ὁ πόνος γλυκός — καί παθητικά.

ooooo

Ἡ μητέρα μου μέ τή βούρτσα στό χέρι ὅλα τἄσβέστωσε καί τά λεύκανε καί τά ἔλαμψε κἔκανε τό σπίτι μας — τό θυμᾶμαι σάν καί τώρα — σάν περιστέρι κάτασπρο καί σάν κρύσταλλο καθαρό. Καί πρόσμενε πιά τήν Ἀνάστασι ἀνάβοντας καί ξανάβοντας τήν καντήλα της.

Ἕναν-ἕναν ὅλους μᾶς εἶχε ράψη τά ροῦχα μας. Ἡ καημένη ἀκούραστη ὕφανε ὅλη τή σαρακοστή τό «ντόκι» — ἕνα πανί κατριλωτό καί νόστιμο — καί ψαλιδίζοντας μᾶς ἔκοψε κι' ἔρραψε τά ροῦχα τῆς Πασκαλιᾶς ἀνοιξιάτικα. Μᾶς ἔρραψε τό σακκάκι καί τό πανταλόνι σά ράφτης πολύπειρος καί μᾶς συγύριζε τό κοστοῦμι μιά χαρά δίχως σφάλματα. Κι ἄν κάποτε στό ράψιμο ἡ ραφή τοῦ πανταλονιοῦ γύριζε μπροστά, αὐτό δέν ἤτανε καί σφάλμα μεγάλο. Μιά φορά τά πασχαλινά μας ροῦχα ἀπό τό χέρι της βγαλμένα ἀπό τό νῆμα ὡς τήν κρεμάστρα, μᾶς πρόσμεναν ἀνυπόμονα θαρρεῖς νά τά ντυθοῦμε.

ΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΤΡΙΑΙ ΜΑΣ

ἀπό ΑΥΡΙΟΝ θά δύνανται νά παρακολουθοῦν εἰς τά «Ἀθηναϊκά Νέα» εἰς εἰδικάς στήλας τάς ὁποίας προσθέτομεν μονίμως εἰς τήν 3ην σελίδα μας, ὅλα τά ζητήματα πού ἐνδιαφέρουν τήν σύγχρονον γυναῖκα ὡς εὐμορφιά, ὡς σύζυγον καί ὡς μητέρα.

Καί νηστέψαμε ὅλη τή σαρακοστή. Νηστέψαμε ἀληθινά γιά ν' ἀποθυμήσουμε τό κρέας, τ' ἀρνί τῆς πασκαλιᾶς. Ὅλοι μιά τόση μεγάλη νηστεία, φάγαμε —ὅπως τάντα— τά πετμέζια, τά σταφύλια τά κρεμαστά, τά σταφυλαρμιά, τίς μουστολαμπάδες, τά στεγνωμένα φροῦτα, τίς κομπόστες κι' ὅλα τ' ἀγαθά πούχε μέσα στό κελάρι της σοδειασμένα γιά τή μεγάλη νηστεία. Τώρα θά μεταλαβαίναμε νύχτα —τήν ὥρα τῆς ἀνάστασης— γιά νά γευθοῦμε λαχταριστά τή σούπα τῆς πασκαλιᾶς καί νά τσουγγρίσουμε τ' αὐγό μας στό νυχτερινό τραπέζι τῆς ἀγάπης, πού συνήθιζε ὁ πατέρας μου μετά τή λειτουργία.

Ὁ κουμπαρᾶς, πού ὅλη τή χρονιά γέμιζε πενταροδεκάρες — μεταλίκια καί γροσάκια— τώρα ἄνοιξε καί ἔχυσε στό τραπέζι τό θησαυρό του. Ἕνα θησαυρό, πού ἔφτανε γιά νά μᾶς ἀγοράσουν τά μποτίνια τά χρωματιστά.

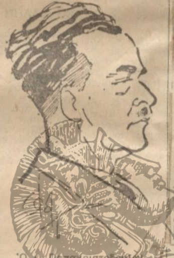

Ὁ κ. Παπαχριστοδούλου

Ἀπό τοῦτο τόν κουμπαρᾶ — τόχα καϋμό καί πόθο ἀκοίμητο καί κρυφό— σχεδίαζα κρύβοντας μερικά γροσάκια ν' ἀγοράσω κάτι πολύ ἐπιθυμητό, πολύ λαχταριστό, —ἕνα ὄνειρο!— πού ἀπό τήν περασμένη πασκαλιά εἶχα βάλη στό νοῦ μου καί λαχτάρισα ν' ἀποχτήσω.

Καί σάν πήγαμε στήν ἀνάσταση καί μεταλάβαμε κι' ὁ πατέρας μου βροντοφώνησε τό Χριστός ἀνέστη καί βρόντηξαν οἱ τουφεκιές μέ λογῆς-λογῆς τουφέκια, καί φάγαμε κάνοντας τήν ἀγάπη καί κοιμηθήκαμε κι' ὁ θεός ξημέρωσε τήν ἡμέρα —Πασκαλιά χαρούμενη— ἀποφάσισα ν'ἀποχτήσω ὅ,τι λαχταροῦσα μιά ὁλάκαιρη χρονιά.

Δέκα χρονῶν παιδί ἀποφάσιζα νά πιάσω στό χέρι του τουφέκι —ἕνα πιστόλι— πού ἔπρεπε νά πάω κάτω στήν ἀγορά ν' ἀγοράσω ἀπό ἕναν Τοῦρκο, πού τά πουλοῦσε, γιά νά ἱκανοποιήσω τέλος πάντων τήν λαχτάρα μου. Λαχταροῦσα νά τραβήξω καί γώ μιά πασκαλινή κουμπουριά, πού ἀπ' ὅλα τά σπίτια στό γύρισμα τῆς ἀνάστασης ξαπολοῦσαν ἀπό τή μεγάλη χαρά τους οἱ χριστιανοί.

Καί πῆρα τό δρόμο πρός τήν ἀγορά — τό τσαρσί. Ἐκεῖ κάτω, ὅπου τά μαγαζιά τῶν Ἑβραίων καί τῶν Τούρκων ἔμειναν ἀνοιχτά, θἄβρισκα τό ποθούμενο τουφέκι — τό πιστόλι — καί τό λίγο μπαροῦτι καί τόν ἐζά, τήν καψούλα.

Πότε δειλά καί πότε ξεθαρρεμένα — πότε ἄλλοτε ἔφυγα ἀπό τό σπίτι μου μέ σκοπό τέτοιο; — κατέβαινα τό δρόμο. Ὁ νοῦς μου δεμένος γύρω στὄνειρό μου αὐτό, λησμονοῦσε ὅλα τἄλλα παιγνίδια τῆς Πασχαλιᾶς, τίς κούνιες, τούς τζαμπάζηδες, τά παιγνίδια τῆς γειτονιᾶς, ὅπου μ' ἕν' αὐγό κόκκινο δοκίμαζες τή χαρά τοῦ παιδιοῦ πού καταχτᾶ κάτι, πού δέν τό γνώρισε ὡς σήμερα. Οὔτε τό πανόραμα θυμήθηκα, ὅπου πίσω ἀπό ἕνα γυαλί γνώρισα ἄλλοτε τόν Ἅγιο Τάφο καί τά Γεροσόλυμα.

Πήγαινα δεμένος μέ τὄνειρο τοῦ πιστολιοῦ καί μέ τά γρόσια στό χέρι. Καί σάν βρέθηκα στήν κατάκλειστη ἀγορά, μπῆκα στό στενό δρόμο, ὅπου ἕνας Τοῦρκος τεχνίτης, καθισμένος στό τεζιάχι του, δούλευε μέ τό ρινί στό χέρι τά ψαλλίδια καί τά ξυράφια του. Αὐτός εἶχε τά πιστόλια, αὐτός!!

Ἡ καρδιά μου πήδηξε δυνατά ἀντικρύζοντάς τον μέ τή γαλήνια μορφή του νά ρινίζη τό σίδερο. Στάθηκα καί κρατήθηκα μονομιᾶς μακρυά. Τόν κυττοῦσα ἀπό κεῖ. Μιά κινοῦσα νά πλησιάσω καί μιά δίσταζα. Ἡ καρδιά μου χτυποῦσε δυνατά.

— Σά μέ δοῦν; ρωτοῦσα τόν ἑαυτό μου.

Ὡς που κάποτε, μέσα στό ἐρημικό δρομαλάκι, λύθηκε ὁ δισταγμός μου καί βρέθηκα μπροστά στόν Τοῦρκο δουλευτή.

— Ἔχεις τουφέκια; ρώτησα θαρρετά. Ἔχεις ἕνα πιστόλι;

— Ἔχεις παράδες; ἔχεις;

— Ἔχω. Καί πόσα χρειάζονται;

— Δέκα γρόσια, δέκα!

Βγάζοντας ἀπό τήν τσέπη μου μέτρησα δέκα ἀσημένια γροσάκια.

Τώρα κρατοῦσα στό χέρι μου τό πιστόλι. Τὄνειρό μου ξεπληρωνότανε. Μονομιᾶς ἔβαλα μπαροῦτι καί ἐζά κάτω ἀπό τή σκανδάλη, ἔσυρα μέ χέρι τρεμάμενο καί μάτια κλειστά καί κεφάλι γυρισμένο ἀριστερά τήν πρώτη ριξιά! Τό χέρι μου σείστηκε, κιτρίνισα καί ἡ καρδιά μου χτύπησε τρελλά! ὅμως κέρδισα τό πᾶν! Τὄνειρό μου ξεπληρώθηκε κι' ὁ πόθος.

Κι' ἔκανα νά τό ξαναγεμίσω καί θαρρετά τώρα ὕψωσα τό δεξί μου χέρι μέ τή σκανδάλη ψηλά. Τώρα δέ γύρισα τό κεφάλι μου φοβισμένος. Δοκίμασα νά τραβήξω, μά τό πιστόλι μου δέν ἔπιασε. Εἶχε... χαλάση κιόλας.

Ἀπελπίστηκα ἀπό τήν ἀτυχία μου. Μέ μιά φορά νά χαλάση...

Καί γύρισα πρός τόν τεχνίτη, πού γελοῦσε τήν ὥρα τούτη κάτω ἀπό τά μουστάκια του.

— Γιά μιά φορά μόνο δούλεψα [illegible] τό τουφέκι μου, τοῦ εἶπα ἀπελπισμένος.

— Δυό γρόσια ἔχεις; Δυό γρόσια θέλει νά γίνη.

— Δυό γρόσια; κι' ἄνοιξα τή φούχτα μου. Δυό μονάχα εἶχα μέσα στή φούχτα τοῦ ἀριστεροῦ χεριοῦ μου.

Δυό μονάχα, κιόμως τοῦ τά μέτρησα: ἕνα! δυό!

Τοῦ τά μέτρησα μέ τή λαχτάρα νά τό κουβαλήσω στή συνοικία μας τό τουφέκι αὐτό, νά τό σύρω ἄλλη μιά φορά, νά βροντήξη δυνατά — πολύ δυνατά, καί κατόπι νά τό χαρίσω, νά τό πετάξω.

Καί τό ξαναπῆρα ἀπό τό χέρι τοῦ Τούρκου διορθωμένο καί ἔσυρα τό δρόμο πού ἔφερνε στό σπίτι μας νά προφτάσω ἀνάμεσα στά παιδιά τῆς γειτονιᾶς νά τό βροντήξω τόσο δυνατά, πού νά τρομάξουν ὅλοι!

Δέν ξέρω πῶς ἔφτασα ἀπό τήν πολλή χαρά μου καί πρόφταξα νά μπῶ ἀνάμεσα στά παιδιά στήν πλατεῖα τῆς ἐκκλησιᾶς, πού βούιζε κι' ἀναγάλλιαζε μέ τά παιγνίδια τά πασκαλινά. Οἱ κούνιες ἀνεβοκατέβαιναν, οἱ τζαμπάζηδες περπατοῦσαν πάνω στά σκοινιά, οἱ παληάτσοι ἔκαμναν τ' ἀστεῖα τους, οἱ μουχαλαμπιτζῆδες διαλαλοῦσαν τό μαλεμπί τους καί οἱ σεκερτζῆδες τά σεκέρια τους.

Τζίτζιλι μίτζιλι
ἄλλι γκιούλλου
πεμπελί, κιρμιζί
σικερλιρίμ
μπαντατί σουλουζλαρίμ
Τζίτζιλι μίτζιλι...

Τί ἤθελαν νά ποῦν μ' αὐτά τ' ἀκατανόητα γιά μένα λόγια; Ὅμως τά παιδιά ἀγόραζαν γλυκά —πολύχρωμα σκέρια—καί πιπίλιζαν μέσα στά χείλια τους.

Ἔτσι ἀβάσταγος ρίχτηκα μέσα στό πλῆθος τῶν παιδιῶν καί ὑψώνοντας τό χέρι μου καί κλείνοντας τά μάτια μου μέ τό κεφάλι ἀριστερά, τράβηξα τή σκανδάλη, τοῦ τουφεκιοῦ μου. Μπουοοούμ ἤχησε βαρειά τό πιστόλι μου' ἀνοίγοντας τά μάτια μου εἶδα να μέ κυκλώνουν τά παιδιά τῆς συνοικίας μικρά καί μεγάλα καί νά μέ τραβοῦν ἀλαλαζοντας:

— Στή μητέρα του, στή μητέρα του! φώναζαν μέ μιά φωνή ὅλα. Καί μέσυραν στή μητέρα μου μέ τό πιστόλι στό χέρι μπαρουτοκαπνισμένο, χλωμόν καί ντροπιασμένο. Τά δάκρυά μου θόλωσαν τά μάτια μου.

Πῶς ἔφτασα στό σπίτι μας δέν κατάλαβα μέσα στά χέρια τόσων παιδιῶν. Ὅμως τό ποθητό τουφέκι μου τό βαστοῦσα ἀκόμα σφιχτά στό χέρι.

— Ποῦ τό βρῆκες παιδάκι μ', τοῦτο τό κακό πρᾶμα; ρώτησε ἡ μητέρα μου μέ τήν καλωσύνη, πού εἶχε — ποῦ;

Δέν ἀπάντησα τίποτε. Δέν πρόφταξα. Γιατί μονομιᾶς καί δίχως ἄλλα λόγια κι' ἄργητα, ἀνοίγοντας τοῦ πηγαδιοῦ τό σκέπασμα τ' ἀπόλυσε μέσα. Ὅλα τά παιδιά ἔσκυψαν τὄνα πάνω στἄλλο, νἀκούσουν τό μπλούμ πού ὑψώθηκε ἠχηρό ὡς τό χεῖλος τοῦ πηγαδιοῦ καί σκορπίστηκαν μονομιᾶς, ἀλαλάζοντας καί χύθηκαν ἀνάμεσα στά παιγνίδια τῆς πλατείας πάλι.

Ἐγώ μονάχα ἔμεινα στό πηγάδι μπροστά, ὡς που βράδυασε, ἀπαρηγόρητος. Ὕστερα ἀκούμπησα σἕναν τοῖχο τῆς αὐλῆς μας καί μοιρολόγησα τό τουφέκι μου, πού τώρα κοίτονταν στόν πάτο τοῦ πηγαδιοῦ γιά πάντα θαμένο.

ΠΟΛ. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

ΘΡΑΚΙΚΗ ΗΘΟΓΡΑΦΙΑ

ΤΟ ΤΟΥΦΕΚΙ ΤΗΣ ΠΑΣΧΑΛΙΑΣ

Αθ. Νέα 13 Απρ. 1936

ΤΟΥ κ. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Μεγαλοβδόμαδο Ἀπριλιάτικο. Ἡ ἄνοιξη σιγὰ-σιγὰ ἔμπαινε μυρωμένη. Τὰ δέντρα πρασίνιζαν, τὰ λουλούδια — ἀμέτρητα ζουμπούλια, σεμπόγια, κατμέρικα, λαλεμεκέδες, σταθωριές, ζακούμια, μενεξέδες, ἀγιακλήματα, λαλέδες, πασκαλιές, κατίφρινα, ἀστράκια, ὅλα πασκαλινὰ στολίδια τῆς μητέρας γῆς — ἄνθιζαν. Ὁ κάμπος ὅλος καταπράσινος μὲ τὰ τραγούδια τῶν πουλιῶν ἔμοιαζε μ' ἕναν παράδεισο, ποὺ στὰ παιδικά μου χρόνια ὅμοιον ζωγράφιζε ὁ ἁγιονορίτης καλόγερος περίλαμπρον κατασταλάζοντας στὴν πολιτεία μας ζωγράφος κι' ἀριστερὸς ψάλτης τῆς ἐκκλησίας τῶν Ἁγιασαράντα μαρτύρων ἀπαρνιώντας τὸ Ἁγιονόρος καὶ ποὺ τὸν θυμοῦμαι ὁλοζώντανον μὲ τὶς βοῦρτσες στὸ χέρι καὶ τὰ μεγάλα γυαλιὰ στὰ μάτια.

Γύρω στὰ βουνὰ τὰ χιόνια σκέπαζαν τὶς κορυφές, γιὰ νὰ κάνουν τὴν ἄνοιξη δροσερή, νὰ μποδίζουν τὸν ἥλιο νὰ μὴ μᾶς φλογίζη καὶ νὰ γίνεται ποθητός, λαχταριστός. Ἕνας κάμπος ἀτελείωτος πράσινος, ποὺ τὸν στόλιζαν παπαροῦνες καὶ χαμομήλι ἀμέτρητο — σὰν τἄστρα τοὐρανοῦ, σὰν γαλαξίας—ποὺ τὸν δρασκέλιζαν οἱ ἀγελαριὲς καὶ τὰ κοπάδια καὶ τὸν αὐλάκωναν ποτάμια καὶ ρυάκια καὶ ποὺ ἀκούραστες τὸν ἀλαφροπατοῦσαν πεταλοῦδες πανέμορφες καὶ πολύχρωμες καὶ μελίσσια δουλευτάδικα καὶ μερμήγκια ἀκούραστα τὸν ὥργωναν μὲ τὸ ὁλοήμερο περπάτημά τους.

Οἱ πασκαλιὲς ἀνοιγμένες ἔχυναν τὴ μοσκοβολιά τους, ἅπλωναν τὶς χαριτωμένες φυλλωσιές τους. Τὰ λελέκια ἔχτιζαν ἀκόμα τὶς φωλιές τους νεοφερμένα στὰ ψηλὰ καμπαναργιὰ καὶ τὰ ψηλὰ σπίτια, τὰ χελιδόνια ψαλλίδιζαν τὸ τραγοῦδι τους καὶ τὰ ζαρκάδια πορπατοῦσαν μὲ περήφανο κεφάλι, δειλιασμένα στὸ φουντωμένο δάσος.

Οἱ λίμνες, ὅπου κολυμποῦν περήφανοι κύκνοι, μὲ τὰ φουντωτὰ δέντρα γύρω στὶς ὄχτες, ἀκοῦν καὶ χαίρονται τὸ μεθυστικὸ τραγοῦδι τῶν ἀηδονιῶν, ποὺ μεθυσμένα ἀπὸ τὴν ὠμορφιὰ τῆς ζωῆς ἀγωνίζονται ποιὸ νὰ ξεπεράση στὴ γλύκα τῆς μελωδίας.

Τὰ ποτάμια κατεβάζουν τὰ μελαχροινὰ νερά τους στὸ Αἰγαῖο μουρμουρίζοντας τὰ τραγούδια τους.

Ἡ σαρακοστὴ κύλαγε κρύα καὶ παγερὴ καὶ χιονισμένη, κύλαγε μὲ προσευχὲς καὶ νηστεῖες. Καὶ μπῆκε τώρα ἡ μεγάλη βδομάδα μὲ τὸν ἥλιο παιγνιδιάρη, μὲ τοὺς ἀνέμους συμμαζωμένους στ' ἀσκιά τους, μὲ τὸ κρύο καὶ τοὺς πάγους φευγάτους. Ἡ ἄνοιξι μόνο πετοῦσε ἐλαφρὰ παντοῦ μὲ τἀνοιγμένα ἁπαλὰ φτερὰ τῆς πεταλούδας καὶ τὶς μυρωδιὲς ποὺ μεθοῦν, πάνω στὰ δέντρα, τὰ λουλούδια, τὶς βουνοπλαγιές, τὴν κληματαργιά, τὴν ἀκακία, ποὺ μοσχάνθισε. Μέσα στὴν αὐλή μας ποὺ ὑψωνότανε ἡ πολύκλαδη βερυκοκιὰ καὶ ἤσκιωνε κι' ὠμόρφαινε μὲ τὸν πράσινο καρπό της, ἄγουρον ἀκόμα, τὸν κῆπο καὶ τἄλλα λουλούδια ὕψωναν τὸ μπόγι τους καὶ τέντωναν τοὺς λαιμούς των γιὰ νὰ δείξουν τοὺς ἀνθούς, τὰ μπουμπούκια καὶ τἀνιφόρετα κάλλια τους, — πλῆθος λουλούδια — μέσα στὶς γλάστρες — τὰ σαξιὰ — καλοφυτεμένα καὶ καλοπεριποιημένα.

Καὶ τὸ πουλί μας αἰχμάλωτο μέσα στὸ κλουβὶ τραγουδεῖ τον πόνο του γλυκὰ — ἂν εἶνε ποτὲ ὁ πόνος γλυκὸς — καὶ παθητικά.

* * *

Ἡ μητέρα μου μὲ τὴ βούρτσα στὸ χέρι ὅλα τἀσβέστωσε καὶ τὰ λεύκανε καὶ τὰ ἔλαμψε κέκανε τὸ σπίτι μας — τὸ θυμᾶμαι σὰν καὶ τώρα — σὰν περιστέρι κάτασπρο καὶ σὰν κρύσταλλο καθαρό. Καὶ πρόσμενε πιὰ τὴν Ἀνάστασι ἀνάβοντας καὶ ξανάβοντας τὴν καντήλα της.

Ἕναν-ἕναν ὅλους μᾶς εἶχε ράψη τὰ ροῦχα μας. Ἡ καημένη ἀκούραστη ὕφανε ὅλη τὴ σαρακοστὴ τὸ «ντόκι» — ἕνα πανὶ κατριλωτὸ καὶ νόστιμο — καὶ ψαλιδίζοντας μᾶς ἔκοψε κι' ἔρραψε τὰ ροῦχα τῆς Πασκαλιᾶς ἀνοιξιάτικα. Μᾶς ἔρραψε τὸ σακκάκι καὶ τὸ πανταλόνι σὰ ράφτης πολύπειρος καὶ μᾶς συγύριζε τὸ κοστοῦμι μιὰ χαρὰ δίχως σφάλματα. Κι ἂν κάποτε στὸ ράψιμο ἡ ραφὴ τοῦ πανταλονιοῦ γύριζε μπροστά, αὐτὸ δὲν ἤτανε καὶ σφάλμα μεγάλο. Μιὰ φορὰ τὰ πασχαλινά μας ροῦχα ἀπὸ τὸ χέρι της βγαλμένα ἀπὸ τὸ νῆμα ὡς τὴν κρεμάστρα, μᾶς πρόσμεναν ἀνυπόμονα θαρρεῖς νὰ τὰ ντυθοῦμε.

Καὶ νηστέψαμε ὅλη τὴ σαρακοστή. Νηστέψαμε ἀληθινὰ γιὰ ν' ἀποθυμήσουμε τὸ κρέας, τ' ἀρνὶ τῆς πασκαλιᾶς. Ὅλοι μιὰ τόση μεγάλη νηστεία, φάγαμε —ὅπως τἄντα— τὰ πετμέζια, τὰ σταφύλια τὰ κρεμαστά, τὰ σταφυλάρμια, τὶς μουστολαμπάδες, τὰ στεγνωμένα φροῦτα, τὶς κομπόστες κι' ὅλα τ' ἀγαθὰ ποὖχε μέσα στὸ κελάρι της σοδειασμένα γιὰ τὴ μεγάλη νηστεία. Τώρα θὰ μεταλαβαίναμε νύχτα —τὴν ὥρα τῆς Ἀνάστασης— γιὰ νὰ γευθοῦμε λαχταριστὰ τὴ σούπα τῆς πασκαλιᾶς καὶ νὰ τσουγγρίσουμε τ' αὐγά μας στὸ νυχτερινὸ τραπέζι τῆς ἀγάπης, ποὺ συνήθιζε ὁ πατέρας μου μετὰ τὴ λειτουργία.

Ὁ κουμπαρᾶς, ποὺ ὅλη τὴ χρονιὰ γέμιζε πενταροδεκάρες — μεταλίκια καὶ γροσάκια— τώρα ἄνοιξε καὶ ἔχυσε στὸ τραπέζι τὸ θησαυρό του. Ἕνα θησαυρό, ποὺ ἔφτανε γιὰ νὰ μᾶς ἀγοράσουν τὰ μποτίνια τὰ χρωματιστά.

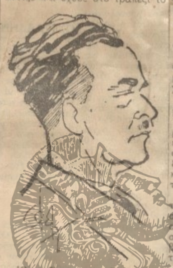

Ὁ κ. Παπαχριστοδούλου

Ἀπὸ τοῦτο τὸν κουμπαρᾶ — τόσο καημὸ καὶ πόθο ἀκοίμητο καὶ κρυφό— σχεδίαζα κρύβοντας μερικὰ γροσάκια ν' ἀγοράσω κάτι πολὺ ἐπιθυμητό, πολὺ λαχταριστό, —ἕνα ὄνειρο!— ποὺ ἀπὸ τὴν περασμένη πασκαλιὰ εἶχα βάλη στὸ νοῦ μου καὶ λαχτάρισα ν' ἀποχτήσω.

Καὶ σὰν πήγαμε στὴν ἀνάσταση καὶ μεταλάβαμε κι' ὁ πατέρας μου βροντοφώνησε τὸ Χριστὸς ἀνέστη καὶ βρόντηξαν οἱ τουφεκιὲς μὲ λογῆς-λογῆς τουφέκια, καὶ φάγαμε κάνοντας τὴν ἀγάπη καὶ κοιμηθήκαμε κι' ὁ θεὸς ξημέρωσε τὴν ἡμέρα —Πασκαλιὰ χαρούμενη— ἀπεφάσισα ν' ἀποχτήσω ὅ,τι λαχταροῦσα μιὰ ὁλάκαιρη χρονιά.

Δέκα χρονῶν παιδὶ ἀποφάσιζα νὰ πιάσω στὸ χέρι του τουφέκι —ἕνα πιστόλι— ποὺ ἔπρεπε νὰ πάω κάτω στὴν ἀγορὰ ν' ἀγοράσω ἀπὸ ἕναν Τοῦρκο, ποὺ τὰ πουλοῦσε, γιὰ νὰ ἱκανοποιήσω τέλος πάντων τὴν λαχτάρα μου. Λαχταροῦσα νὰ τραβήξω καὶ γὼ μιὰ πασκαλινὴ κουμπουριά, ποὺ ἀπ' ὅλα τὰ σπίτια στὸ γύρισμα τῆς ἀνάστασης ξαπολοῦσαν ἀπὸ τὴ μεγάλη χαρά τους οἱ χριστιανοί.

Καὶ πῆρα τὸ δρόμο πρὸς τὴν ἀγορὰ — τὸ τσαρσί. Ἐκεῖ κάτω, ὅπου τὰ μαγαζιὰ τῶν Ἑβραίων καὶ τῶν Τούρκων ἔμειναν ἀνοιχτά, θάβρισκα τὸ ποθούμενο τουφέκι — τὸ πιστόλι — καὶ τὸ λίγο μπαροῦτι καὶ τὸν ἐζά, τὴν καψούλα.

Πότε δειλὰ καὶ πότε ξεθαρρεμένα — πότε ἄλλοτε ἔφυγα ἀπὸ τὸ σπίτι μου μὲ σκοπὸ τέτοιο; — κατέβαινα τὸ δρόμο. Ὁ νοῦς μου δεμένος γύρω στὄνειρό μου αὐτό, λησμονοῦσε ὅλα τἄλλα παιγνίδια τῆς Παυχαλιᾶς, τὶς κούνιες, τοὺς τζαμπάζηδες, τὰ παιγνίδια τῆς γειτονιᾶς, ὅπου μ' ἕν' αὐγὸ κόκκινο δοκίμαζες τὴ χαρὰ τοῦ παιδιοῦ ποὺ καταχτᾶ κάτι, ποὺ δὲν τὸ γνώρισε ὡς σήμερα. Οὔτε τὸ πανόραμα θυμήθηκα, ὅπου πίσω ἀπὸ ἕνα γυαλὶ γνώρισα ἄλλοτε τὸν Ἅγιο Τάφο καὶ τὰ Γεροσόλυμα.

Πήγαινα δεμένος μὲ τὄνειρο τοῦ πιστολιοῦ καὶ μὲ τὰ γρόσια στὸ χέρι. Καὶ σὰν βρέθηκα στὴν κατάκλειστη ἀγορά, μπῆκα στὸ στενὸ δρόμο, ὅπου ἕνας Τοῦρκος τεχνίτης, καθισμένος στὸ τεζιάχι του, δούλευε μὲ τὸ ρινὶ στὸ χέρι τὰ ψαλλίδια καὶ τὰ ξυράφια του. Αὐτὸς εἶχε τὰ πιστόλια, αὐτός!!

Ἡ καρδιά μου πήδηξε δυνατά ἀντικρύζοντάς τον μὲ τὴ γαλήνια μορφή του νὰ ρινίζη τὸ σίδερο. Στάθηκα καὶ κρατήθηκα μονομιᾶς μακρυά. Τὸν κυττοῦσα ἀπὸ κεῖ. Μιὰ κινοῦσα νὰ πλησιάσω καὶ μιὰ δίσταζα. Ἡ καρδιά μου χτυποῦσε δυνατά.

— Σὰ μὲ δοῦν; ρωτοῦσα τὸν ἑαυτό μου.

Ὥς που κάποτε, μέσα στὸ ἐρημικὸ δρομαλάκι, λύθηκε ὁ δισταγμός μου καὶ βρέθηκα μπροστὰ στὸν Τοῦρκο δουλευτή.

— Ἔχεις τουφέκια; ρώτησα θαρρετά. Ἔχεις ἕνα πιστόλι;

— Ἔχεις παράδες; ἔχεις;

— Ἔχω. Καὶ πόσα χρειάζονται;

— Δέκα γρόσια, δέκα!

Βγάζοντας ἀπὸ τὴν τσέπη μου μέτρησα δέκα ἀσημένια γροσάκια.

Τώρα κρατοῦσα στὸ χέρι μου τὸ πιστόλι. Τὄνειρό μου ξεπληρωνότανε. Μονομιᾶς ἔβαλα μπαροῦτι καὶ ἐζὰ κάτω ἀπὸ τὴ σκανδάλη, ἔσυρα μὲ χέρι τρεμάμενο καὶ μάτια κλειστὰ καὶ κεφάλι γυρισμένο ἀριστερὰ τὴν πρώτη ριξιά! Τὸ χέρι μου σείστηκε, κιτρίνισα καὶ ἡ καρδιά μου χτύπησε τρελλά! ὅμως κέρδισα τὸ πᾶν! Τὄνειρό μου ξεπληρώθηκε κι' ὁ πόθος.

Κι' ἔκανα νὰ τὸ ξαναγεμίσω καὶ θαρρετὰ τώρα ὕψωσα τὸ δεξί μου χέρι μὲ τὴ σκανδάλη ψηλά. Τώρα δὲ γύρισα τὸ κεφάλι μου φοβισμένος. Δοκίμασα νὰ τραβήξω, μὰ τὸ πιστόλι μου δὲν ἔπιασε. Εἶχε... χαλάση κιόλας.

Ἀπελπίστηκα ἀπὸ τὴν ἀτυχία μου. Μὲ μιὰ φορὰ νὰ χαλάση...

Καὶ γύρισα πρὸς τὸν τεχνίτη, ποὺ γελοῦσε τὴν ὥρα τούτη κάτω ἀπὸ τὰ μουστάκια του.

— Γιὰ μιὰ φορὰ μόνο δούλεψε τὸ τουφέκι μου, τοῦ εἶπα ἀπελπισμένος.

— Δυὸ γρόσια ἔχεις; Δυὸ γρόσια θέλει νὰ γίνη.

— Δυὸ γρόσια, κι' ἄνοιξα τὴ φούχτα μου. Δυὸ μονάχα εἶχα μέσα στὴ φούχτα τοῦ ἀριστεροῦ χεριοῦ μου.

Δυὸ μονάχα, κιὄμως τοῦ τὰ μέτρησα. Ἕνα! δυό!

Τοῦ τὰ μέτρησα μὲ τὴ λαχτάρα νὰ τὸ κουβαλήσω στὴ συνοικία μας τὸ τουφέκι αὐτό, νὰ τὸ σύρω ἄλλη μιὰ φορά, νὰ βροντήξη δυνατὰ — πολὺ δυνατά, καὶ κατόπι νὰ τὸ χαρίσω, νὰ τὸ πετάξω.

Καὶ τὸ ξαναπῆρα ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ Τούρκου διορθωμένο καὶ ἔσυρα τὸ δρόμο ποὺ ἔφερνε στὸ σπίτι μας νὰ προφτάσω ἀνάμεσα στὰ παιδιὰ τῆς γειτονιᾶς νὰ τὸ βροντήξω τόσο δυνατά, ποὺ νὰ τρομάξουν ὅλοι!

Δὲν ξέρω πῶς ἔφτασα ἀπὸ τὴν πολλὴ χαρά μου καὶ πρόφταξα νὰ μπῶ ἀνάμεσα στὰ παιδιὰ στὴν πλατεία τῆς ἐκκλησιᾶς, ποὺ βούιζε κι' ἀναγάλλιαζε μὲ τὰ παιγνίδια τὰ πασκαλινά. Οἱ κούνιες ἀνεβοκατέβαιναν, οἱ τζαμπάζηδες περπατοῦσαν πάνω στὰ σκοινιά, οἱ παλιάτσοι ἔκαμναν τ' ἀστεῖα τους, οἱ μουχαλαμπιτζῆδες διαλαλοῦσαν τὸ μαλεμπί τους καὶ οἱ σεκερτζῆδες τὰ σεκέρια τους.

Τζίτζιλι μίτζιλι
ἄλλι γκιούλλου
πεμπελί, κιρμιζί
σικερλιρίμ
μπανταλί σουλουζλαρίμ
Τζίτζιλι μίτζιλι...

Τί ἤθελαν νὰ ποῦν μ' αὐτὰ τ' ἀκατανόητα γιὰ μένα λόγια; Ὅμως τὰ παιδιὰ ἀγόραζαν γλυκὰ —πολύχρωμα σκέρια—καὶ πιπίλιζαν μέσα στὰ χείλια τους.

Ἔτσι ἀράσταγος ρίχτηκα μέσα στὸ πλῆθος τῶν παιδιῶν καὶ ὑψώνοντας τὸ χέρι μου καὶ κλείνοντας τὰ μάτια μου μὲ τὸ κεφάλι ἀριστερά, τράβηξα τὴ σκανδάλη, τοῦ τουφεκιοῦ μου. Μπουουούμ ἤχησε βαρειὰ τὸ πιστόλι μου' ἀνοίγοντας τὰ μάτια μου εἶδα νὰ μὲ κυκλώνουν τὰ παιδιὰ τῆς συνοικίας μικρὰ καὶ μεγάλα καὶ νὰ μὲ τραβοῦν ἀλαλάζοντας:

— Στὴ μητέρα του, στὴ μητέρα του! φώναζαν μὲ μιὰ φωνὴ ὅλα. Καὶ μέσυραν στὴ μητέρα μου μὲ τὸ πιστόλι στὸ χέρι μπαρουτοκαπνισμένο, χλωμὸν καὶ ντροπιασμένο. Τὰ δάκρυά μου θόλωσαν τὰ μάτια μου.

Πῶς ἔφτασα στὸ σπίτι μας δὲν κατάλαβα μέσα στὰ χέρια τόσων παιδιῶν. Ὅμως τὸ ποθητὸ τουφέκι μου τὸ βαστοῦσα ἀκόμα σφιχτὰ στὸ χέρι.

— Ποῦ τὸ βρῆκες παιδάκι μ', τοῦτο τὸ κακὸ πρᾶμα; ρώτησε ἡ μητέρα μου μὲ τὴν καλωσύνη, ποὺ εἶχε — ποῦ;

Δὲν ἀπάντησα τίποτε. Δὲν πρόφταξα. Γιατὶ μονομιᾶς καὶ δίχως ἄλλα λόγια κι' ἄργητα, ἀνοίγοντας τοῦ πηγαδιοῦ τὸ σκέπασμα τ' ἀπόλυσε μέσα. Ὅλα τὰ παιδιὰ ἔσκυψαν τὄνα πάνω στἄλλο, νἀκούσουν τὸ μπλούμ ποὺ ὑψώθηκε ἠχηρὸ ὡς τὸ χεῖλος τοῦ πηγαδιοῦ καὶ σκορπίστηκαν μονομιᾶς, ἀλαλάζοντας καὶ χύθηκαν ἀνάμεσα στὰ παιγνίδια τῆς πλατείας πάλι.

Ἐγὼ μονάχα ἔμεινα στὸ πηγάδι μπροστά, ὡς που βράδυασε, ἀπαρηγόρητος. Ὕστερα ἀκούμπησα σἕναν τοῖχο τῆς αὐλῆς μας καὶ μοιρολόγησα τὸ τουφέκι μου, ποὺ τώρα κοίτονταν στὸν πάτο τοῦ πηγαδιοῦ γιὰ πάντα θαμένο.

ΠΟΛ. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

ΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΤΡΙΑΙ ΜΑΣ

ἀπὸ ΑΥΡΙΟΝ θὰ δύνανται νὰ παρακολουθοῦν εἰς τὰ «Ἀθηναϊκὰ Νέα» εἰς εἰδικὰς στήλας τὰς ὁποίας προσθέτομεν μονίμως εἰς τὴν 3ην σελίδα μας, ὅλα τὰ ζητήματα ποὺ ἐνδιαφέρουν τὴν σύγχρονον γυναῖκα ὡς εὐμορφιά, ὡς σύζυγον καὶ ὡς μητέρα.

ΘΡΑΚΙΚΗ ΗΘΟΓΡΑΦΙΑ

ΤΟ ΤΟΥΦΕΚΙ ΤΗΣ ΠΑΣΧΑΛΙΑΣ

ΤΟΥ κ. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Αθ. Νέα 1936
13 Απρ.

Μεγαλοβδόμαδο Ἀπριλιάτικο. Ἡ ἄνοιξη σιγὰ-σιγὰ ἔμπαινε μυρωμένη. Τὰ δέντρα πρασίνιζαν, τὰ λουλούδια — ἀμέτρητα ζουμπούλια, σεμπόγια, κατμέρικα, λαλεμεκέδες, σταθωριές, ζακούμια, μενεξέδες, ἁγιακλήματα, λαλέδες, πασκαλιές, κατίτρινα, ἀστράκια, ὅλα πασκαλινὰ στολίδια τῆς μητέρας γῆς — ἄνθιζαν. Ὁ κάμπος ὅλος καταπράσινος μὲ τὰ τραγούδια τῶν πουλιῶν ἔμοιαζε μ' ἕναν παράδεισο, ποὺ στὰ παιδικά μου χρόνια ὅμοιον ζωγράφιζε ὁ ἁγιονορίτης καλόγερος περίλαμπρον κατασταλαζοντας στὴν πολιτεία μας ζωγράφος κι' ἀριστερὸς ψάλτης τῆς ἐκκλησίας τῶν Ἁγιασαράντα μαρτύρων ἀπαρνιώντας τὸ Ἁγιονόρος καὶ ποὺ τὸν θυμοῦμαι ὁλοζώντανον μὲ τὶς βοῦρτσες στὸ χέρι καὶ τὰ μεγάλα γυαλιὰ στὰ μάτια.

Γύρω στὰ βουνὰ τὰ χιόνια σκέπαζαν τὶς κορυφές, γιὰ νὰ κάνουν τὴν ἄνοιξη δροσερή, νὰ μποδίζουν τὸν ἥλιο νὰ μὴ μας φλογίζη καὶ νὰ γίνεται ποθητός, λαχταριστός. Ἕνας κάμπος ἀτέλειωτος πράσινος, ποὺ τὸν στόλιζαν παπαροῦνες καὶ χαμομῆλι ἀμέτρητο — σὰν τἄστρα τοὐρανοῦ, σὰν γαλαξίας—ποὺ τὸν δρασκέλιζαν οἱ ἀγελαριὲς καὶ τὰ κοπάδια καὶ τὸν αὐλάκωναν ποτάμια καὶ ρυάκια καὶ ποὺ ἀκούραστες τὸν ἀλαφροπατοῦσαν πεταλοῦδες πανέμορφες καὶ πολύχρωμες καὶ μελίσσια δουλευτάδικα καὶ μερμήγκια ἀκούραστα τὸν ὥργωναν μὲ τὸ ὁλοήμερο περπάτημά τους.

Οἱ πασκαλιὲς ἀνοιγμένες ἔχυναν τὴ μοσκοβολιά τους, ἅπλωναν τὶς χαριτωμένες φυλλωσιές τους. Τὰ λελέκια ἔχτιζαν ἀκόμα τὶς φωλιές τους νεοφερμένα στὰ ψηλὰ καμπαναργιὰ καὶ τὰ ψηλὰ σπίτια, τὰ χελιδόνια ψαλλίδιζαν τὸ τραγοῦδι τους καὶ τὰ ζαρκάδια πορπατοῦσαν μὲ περήφανο κεφάλι, δειλιασμένα στὸ φουντωμένο δάσος.

Οἱ λίμνες, ὅπου κολυμποῦν περήφανοι κύκνοι, μὲ τὰ φουντωτὰ δέντρα γύρω στὶς ὄχτες, ἀκοῦν καὶ χαίρονται τὸ μεθυστικὸ τραγοῦδι τῶν ἀηδονιῶν, ποὺ μεθυσμένα ἀπὸ τὴν ὠμορφιὰ τῆς ζωῆς ἀγωνίζονται ποιὸ νὰ ξεπεράση στὴ γλύκα τῆς μελῳδίας.

Τὰ ποτάμια κατεβάζουν τὰ μελαχροινὰ νερά τους στὸ Αἰγαῖο μουρμουρίζοντας τὰ τραγούδια τους.

Ἡ σαρακοστὴ κύλαγε κρύα καὶ παγερὴ καὶ χιονισμένη, κύλαγε μὲ προσευχὲς καὶ νηστεῖες. Καὶ μπῆκε τώρα ἡ μεγάλη βδομάδα μὲ τὸν ἥλιο παιγνιδιάρη, μὲ τοὺς ἀνέμους συμμαζωμένους στ' ἀσκιά τους, μὲ τὸ κρύο καὶ τοὺς πάγους φευγάτους. Ἡ ἄνοιξι μόνο πετοῦσε ἐλαφρὰ παντοῦ μὲ τἀνοιγμένα ἁπαλὰ φτερὰ τῆς πεταλούδας καὶ τὶς μυρωδιὲς ποὺ μεθοῦν, πάνω στὰ δέντρα, τὰ λουλούδια, τὶς βουνοπλαγιές, τὴν κληματαργιά, τὴν ἀκακία, ποὺ μοσχάνθισε. Μέσα στὴν αὐλή μας ποὺ ὑψωνότανε ἡ πολύκλαδη βερυκοκιὰ καὶ ἥσκιωνε κι' ὠμόρφαινε μὲ τὸν πράσινο καρπό της, ἄγουρον ἀκόμα, τὸν κῆπο καὶ τἄλλα λουλούδια ὕψωναν τὸ μπόγι τους καὶ τέντωναν τοὺς λαιμούς των γιὰ νὰ δείξουν τοὺς ἀνθοὺς τὰ μπουμπούκια καὶ τἀνιφόρετα κάλλια τους, — πλῆθος λουλούδια — μέσα στὶς γλάστρες τὰ σαξιὰ — καλοφυτεμένα καὶ καλοπεριποιημένα.

Καὶ τὸ πουλί μας αἰχμάλωτο μέσα στὸ κλουβὶ τραγουδεῖ τον πόνο του γλυκὰ — ἂν εἶνε ποτὲ ὁ πόνος γλυκὸς — καὶ παθητικά.

○○○○○

Ἡ μητέρα μου μὲ τὴ βούρτσα στὸ χέρι ὅλα τἀσβέστωσε καὶ τὰ λεύκανε καὶ τὰ ἔλαμψε κἔκανε τὸ σπίτι μας — τὸ θυμᾶμαι σὰν καὶ τώρα — σὰν περιστέρι κάτασπρο καὶ σὰν κρύσταλλο καθαρό. Καὶ πρόσμενε πιὰ τὴν Ἀνάστασι ἀνάβοντας καὶ ξανάβοντας τὴν καντήλα της.

Ἕναν-ἕναν ὅλους μᾶς εἶχε ράψη τὰ ροῦχα μας. Ἡ καημένη ἀκούραστη ὕφανε ὅλη τὴ σαρακοστὴ τὸ «ντόκι» — ἕνα πανὶ κατριλωτὸ καὶ νόστιμο — καὶ ψαλιδίζοντας μᾶς ἔκοψε κι' ἔρραψε τὰ ροῦχα τῆς Πασκαλιᾶς ἀνοιξιάτικα. Μᾶς ἔρραψε τὸ σακκάκι καὶ τὸ πανταλόνι σὰ ράφτης πολύπειρος καὶ μᾶς συγύριζε τὸ κοστοῦμι μιὰ χαρὰ δίχως σφάλματα. Κι ἂν κάποτε στὸ ράψιμο ἡ ραφὴ τοῦ πανταλονιοῦ γύριζε μπροστά, αὐτὸ δὲν ἦτανε καὶ σφάλμα μεγάλο. Μιὰ φορὰ τὰ πασχαλινὰ μας ροῦχα ἀπὸ τὸ χέρι της βγαλμένα ἀπὸ τὸ νῆμα ὡς τὴν κρεμάστρα, μᾶς πρόσμεναν ἀνυπόμονα θαρρεῖς νὰ τὰ ντυθοῦμε.

Καὶ νηστέψαμε ὅλη τὴ σαρακοστή. Νηστέψαμε ἀληθινὰ γιὰ ν' ἀποθυμήσουμε τὸ κρέας, τ' ἀρνὶ τῆς πασκαλιᾶς. Ὅλοι μιὰ τόση μεγάλη νηστεία, φάγαμε —ὅπως τάντα— τὰ πετμέζια, τὰ σταφύλια τὰ κρεμαστά, τὰ σταφυλαρμιά, τὶς μουστολαμπάδες, τὰ στεγνωμένα φροῦτα, τὶς κομπόστες κι' ὅλα τ' ἀγαθὰ ποὔχε μέσα στὸ κελάρι της σοδειασμένα γιὰ τὴ μεγάλη νηστεία. Τώρα θὰ μεταλαβαίναμε νύχτα —τὴν ὥρα τῆς ἀνάστασης— γιὰ νὰ γευθοῦμε λαχταριστὰ τὴ σούπα τῆς πασκαλιᾶς καὶ νὰ τσουγγρίσουμε τ' αὐγό μας στὸ νυχτερινὸ τραπέζι τῆς ἀγάπης, ποὺ συνήθιζε ὁ πατέρας μου μετὰ τὴ λειτουργία.

Ὁ κουμπαρᾶς, ποὺ ὅλη τὴ χρονιὰ γέμιζε πενταροδεκάρες — μεταλίκια καὶ γροσάκια— τώρα ἄνοιξε καὶ ἔχυσε στὸ τραπέζι τὸ θησαυρό του. Ἕνα θησαυρό, ποὺ ἔφτανε γιὰ νὰ μᾶς ἀγοράσουν τὰ μποτίνια τὰ χρωματιστά.

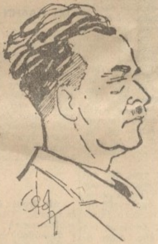

Ὁ κ. Παπαχριστοδούλου

Ἀπὸ τοῦτο τὸν κουμπαρᾶ — τὄχα καημὸ καὶ πόθο ἀκοίμητο καὶ κρυφό— σχεδίαζα κρύβοντας μερικὰ γροσάκια ν' ἀγοράσω κάτι πολὺ ἐπιθυμητό, πολὺ λαχταριστό, —ἕνα ὄνειρο!— ποὺ ἀπὸ τὴν περασμένη πασκαλιὰ εἶχα βάλη στὸ νοῦ μου καὶ λαχτάριζα ν' ἀποχτήσω.

Καὶ σὰν πήγαμε στὴν ἀνάσταση καὶ μεταλάβαμε κι' ὁ πατέρας μου βροντοφώνησε τὸ Χριστὸς ἀνέστη καὶ βρόντηξαν οἱ τουφεκιὲς μὲ λογῆς-λογῆς τουφέκια, καὶ φάγαμε κάνοντας τὴν ἀγάπη καὶ κοιμηθήκαμε κι' ὁ θεὸς ξημέρωσε τὴν ἡμέρα —Πασκαλιὰ χαρούμενη— ἀπεφάσισα νἀποχτήσω ὅ,τι λαχταροῦσα μιὰ ὁλάκαιρη χρονιά.

Δέκα χρονῶν παιδὶ ἀποφάσιζα νὰ πιάσω στὸ χέρι του τουφέκι —ἕνα πιστόλι— ποὺ ἔπρεπε νὰ πάω κάτω στὴν ἀγορὰ ν' ἀγοράσω ἀπὸ ἕναν Τοῦρκο, ποὺ τὰ πουλοῦσε, γιὰ νὰ ἱκανοποιήσω τέλος πάντων τὴν λαχτάρα μου. Λαχταροῦσα νὰ τραβήξω καὶ γὼ μιὰ πασκαλινὴ κουμπουριά, ποὺ ἀπ' ὅλα τὰ σπίτια στὸ γύρισμα τῆς ἀνάστασης ξαπολοῦσαν ἀπὸ τὴ μεγάλη χαρά τους οἱ χριστιανοί.

Καὶ πῆρα τὸ δρόμο πρὸς τὴν ἀγορὰ — τὸ τσαρσί. Ἐκεῖ κάτω, ὅπου τὰ μαγαζιὰ τῶν Ἑβραίων καὶ τῶν Τούρκων ἔμειναν ἀνοιχτά, θἄβρισκα τὸ ποθούμενο τουφέκι — τὸ πιστόλι — καὶ τὸ λίγο μπαροῦτι καὶ τὸν ἐζά, τὴν καψούλα.

Πότε δειλὰ καὶ πότε ξεθαρρεμένα — πότε ἄλλοτε ἔφυγα ἀπὸ τὸ σπίτι μου μὲ σκοπὸ τέτοιο; — κατέβαινα τὸ δρόμο. Ὁ νοῦς μου δεμένος γύρω στὄνειρό μου αὐτό, λησμονοῦσε ὅλα τἄλλα παιγνίδια τῆς Πασχαλιᾶς, τὶς κούνιες, τοὺς τζαμπάζηδες, τὰ παιγνίδια τῆς γειτονιᾶς, ὅπου μ' ἕν' αὐγὸ κόκκινο δοκίμαζες τὴ χαρὰ τοῦ παιδιοῦ ποὺ καταχτᾶ κάτι, ποὺ δὲν τὸ γνώρισε ὡς σήμερα. Οὔτε τὸ πανόραμα θυμήθηκα, ὅπου πίσω ἀπὸ ἕνα γυαλὶ γνώρισα ἄλλοτε τὸν Ἅγιο Τάφο καὶ τὰ Γεροσόλυμα.

Πήγαινα δεμένος μὲ τὄνειρο τοῦ πιστολιοῦ καὶ μὲ τὰ γρόσια στὸ χέρι. Καὶ σὰν βρέθηκα στὴν κατάκλειστη ἀγορά, μπῆκα στὸ στενὸ δρόμο, ὅπου ἕνας Τοῦρκος τεχνίτης, καθισμένος στὸ τεζιάχι του, δούλευε μὲ τὸ ρινὶ στὸ χέρι τὰ ψαλλίδια καὶ τὰ ξυράφια του. Αὐτὸς εἶχε τὰ πιστόλια, αὐτός!!

Ἡ καρδιά μου πήδηξε δυνατὰ ἀντικρύζοντάς τον μὲ τὴ γαλήνια μορφή του νὰ ρινίζη τὸ σίδερο. Στάθηκα καὶ κρατήθηκα μονομιᾶς μακρυά. Τὸν κυττοῦσα ἀπὸ κεῖ. Μιὰ κινοῦσα νὰ πλησιάσω καὶ μιὰ δίσταζα. Ἡ καρδιά μου χτυποῦσε δυνατά.

— Σὰ μὲ δοῦν; ρωτοῦσα τὸν ἑαυτό μου.

Ὥς που κάποτε, μέσα στὸ ἐρημικὸ δρομαλάκι, λύθηκε ὁ δισταγμός μου καὶ βρέθηκα μπροστὰ στὸν Τοῦρκο δουλευτή.

— Ἔχεις τουφέκια; ρώτησα θαρρετά. Ἔχεις ἕνα πιστόλι;

— Ἔχεις παράδες; ἔχεις;

— Ἔχω. Καὶ πόσα χρειάζονται;

— Δέκα γρόσια, δέκα!

Βγάζοντας ἀπὸ τὴν τσέπη μου, μέτρησα δέκα ἀσημένια γροσάκια.

Τώρα κρατοῦσα στὸ χέρι μου τὸ πιστόλι. Τὄνειρό μου ξεπληρωνότανε. Μονομιᾶς ἔβαλα μπαροῦτι καὶ ἐζὰ κάτω ἀπὸ τὴ σκανδάλη, ἔσυρα μὲ χέρι τρεμάμενο καὶ μάτια κλειστὰ καὶ κεφάλι γυρισμένο ἀριστερὰ τὴν πρώτη ριξιά! Τὸ χέρι μου σείστηκε, κιτρίνισα καὶ ἡ καρδιά μου χτύπησε τρελλά! ὅμως κέρδισα τὸ πᾶν! Τὄνειρό μου ξεπληρώθηκε κι' ὁ πόθος.

Κι' ἔκανα νὰ τὸ ξαναγεμίσω καὶ θαρρετὰ τώρα ὕψωσα τὸ δεξί μου χέρι μὲ τὴ σκανδάλη ψηλά. Τώρα δὲ γύρισα τὸ κεφάλι μου φοβισμένος. Δοκίμασα νὰ τραβήξω, μὰ τὸ πιστόλι μου δὲν ἔπιασε. Εἶχε... χαλάση κιόλας.

Ἀπελπίστηκα ἀπὸ τὴν ἀτυχία μου. Μὲ μιὰ φορὰ νὰ χαλάση...

Καὶ γύρισα πρὸς τὸν τεχνίτη, ποὺ γελοῦσε τὴν ὥρα τούτη κάτω ἀπὸ τὰ μουστάκια του.

— Γιὰ μιὰ φορὰ μόνο δούλεψα τὸ τουφέκι μου, τοῦ εἶπα ἀπελπισμένος.

— Δυὸ γρόσια ἔχεις; Δυὸ γρόσια θέλει νὰ γίνη.

— Δυὸ γρόσια; κι' ἄνοιξα τὴ φούχτα μου. Δυὸ μονάχα εἶχα μέσα στὴ φούχτα τοῦ ἀριστεροῦ χεριοῦ μου.

Δυὸ μονάχα, κιὄμως τοῦ τὰ μέτρησα: ἕνα! δυό!

Τοῦ τὰ μέτρησα μὲ τὴ λαχτάρα νὰ τὸ κουβαλήσω στὴ συνοικία μας τὸ τουφέκι αὐτό, νὰ τὸ σύρω ἄλλη μιὰ φορά, νὰ βροντήξη δυνατὰ — πολὺ δυνατά, καὶ κατόπι νὰ τὸ χαρίσω, νὰ τὸ πετάξω.

Καὶ τὸ ξαναπῆρα ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ Τούρκου διορθωμένο καὶ ἔσυρα τὸ δρόμο ποὺ ἔφερνε στὸ σπίτι μας νὰ προφτάσω ἀνάμεσα στὰ παιδιὰ τῆς γειτονιᾶς νὰ τὸ βροντήξω τόσο δυνατά, ποὺ νὰ τρομάξουν ὅλοι!

Δὲν ξέρω πῶς ἔφτασα ἀπὸ τὴν πολλὴ χαρά μου καὶ πρόφταξα νὰ μπῶ ἀνάμεσα στὰ παιδιὰ στὴν πλατεῖα τῆς ἐκκλησιᾶς, ποὺ βούιζε κι' ἀναγάλιαζε μὲ τὰ παιγνίδια τὰ πασκαλινά. Οἱ κούνιες ἀνεβοκατέβαιναν, οἱ τζαμπάζηδες περπατοῦσαν πάνω στὰ σκοινιά, οἱ παληάτσοι ἔκαμναν τ' ἀστεῖα τους, οἱ μουχαλαμπιτζῆδες διαλαλοῦσαν τὸ μαλεμπί τους καὶ οἱ σεκερτζῆδες τὰ σεκέρια τους.

Τζίτζιλι μίτζιλι
ἄλλι γκιούλλου
πεμπελί, κιρμιζί
σικερλιρίμ
μπαντατὶ σουλουζλαρίμ
Τζίτζιλι μίτζιλι...

Τί ἤθελαν νὰ ποῦν μ' αὐτὰ τ' κατανόητα γιὰ μένα λόγια; Ὅως τὰ παιδιὰ ἀγόραζαν γλυκὰ πολύχρωμα σκέρια—καὶ πιπίλιζαν μέσα στὰ χείλια τους.

Ἔτσι ἀβάσταγος ρίχτηκα μέσα στὸ πλῆθος τῶν παιδιῶν καὶ ὑψώνοντας τὸ χέρι μου καὶ κλείνοντας τὰ μάτια μου μὲ τὸ κεφάλι ἀριστερά, τράβηξα τὴ σκανδάλη, τοῦ τουφεκιοῦ μου. Μπουοοούμ ἤχησε βαρειὰ τὸ πιστόλι μου' ἀνοίγοντας τὰ μάτια μου εἶδα νὰ μὲ κυκλώνουν τὰ παιδιὰ τῆς συνοικίας μικρὰ καὶ μεγάλα καὶ νὰ μὲ τραβοῦν ἀλαλάζοντας:

— Στὴ μητέρα του, στὴ μητέρα του! φώναζαν μὲ μιὰ φωνὴ ὅλα. Καὶ μέσυραν στὴ μητέρα μου μὲ τὸ πιστόλι στὸ χέρι μπαρουτοκαπνισμένο, χλωμὸν καὶ ντροπιασμένο. Τὰ δάκρυά μου θόλωσαν τὰ μάτια μου.

Πῶς ἔφτασα στὸ σπίτι μας δὲν κατάλαβα μέσα στὰ χέρια τόσων παιδιῶν. Ὅμως τὸ ποθητὸ τουφέκι μου τὸ βαστοῦσα ἀκόμα σφιχτὰ στὸ χέρι.

— Ποῦ τὸ βρῆκες παιδάκι μ', τοῦτο τὸ κακὸ πρᾶμα; ρώτησε ἡ μητέρα μου μὲ τὴν καλωσύνη, ποὺ εἶχε — ποῦ;

Δὲν ἀπάντησα τίποτε. Δὲν πρόφταξα. Γιατὶ μονομιᾶς καὶ δίχως ἄλλα λόγια κι' ἄργητα, ἀνοίγοντας τοῦ πηγαδιοῦ τὸ σκέπασμα τ' ἀπόλυσε μέσα. Ὅλα τὰ παιδιὰ ἔσκυψαν τὄνα πάνω στἄλλο, νἀκούσουν τὸ μπλοὺμ ποὺ ὑψώθηκε ἠχηρὸ ὡς τὸ χεῖλος τοῦ πηγαδιοῦ καὶ σκορπίστηκαν μονομιᾶς, ἀλαλάζοντας καὶ χύθηκαν ἀνάμεσα στὰ παιγνίδια τῆς πλατείας πάλι.

Ἐγὼ μονάχα ἔμεινα στὸ πηγάδι μπροστά, ὥς που βράδυασε, ἀπαρηγόρητος. Ὕστερα ἀκούμπησα σἕναν τοῖχο τῆς αὐλῆς μας καὶ μοιρολόγησα τὸ τουφέκι μου, ποὺ τώρα κοίτονταν στὸν πάτο τοῦ πηγαδιοῦ γιὰ πάντα θαμένο.

ΠΟΛ. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

ΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΤΡΙΑΙ ΜΑΣ

ἀπὸ ΑΥΡΙΟΝ θὰ δύνανται νὰ παρακολουθοῦν εἰς τὰ «Ἀθηναϊκὰ Νέα» εἰς εἰδικὰς στήλας τὰς ὁποίας προσθέτομεν μονίμως εἰς τὴν 3ην σελίδα μας, ὅλα τὰ ζητήματα ποὺ ἐνδιαφέρουν τὴν σύγχρονον γυναῖκα ὡς εὐμορφιά, ὡς σύζυγον καὶ ὡς μητέρα.

Αθηναϊκά νέα
13
13/4/36

ΘΡΑΚΙΚΗ ΗΘΟΓΡΑΦΙΑ

ΤΟ ΤΟΥΦΕΚΙ ΤΗΣ ΠΑΣΧΑΛΙΑΣ

ΤΟΥ κ. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Μεγαλοβδόμαδο Ἀπριλιάτικο. Ἡ ἄνοιξη σιγά-σιγά ἔμπαινε μυρωμένη. Τά δέντρα πρασίνιζαν, τά λουλούδια — ἀμέτρητα ζουμπούλια, σεμπόγια, κατμερικα, λαλεμεκέδες, σταθωριές, ζακούμια, μενεξέδες, ἀγιακλήματα, λαλέδες, πασκαλιές, κατίτρινα, ἀστράκια, ὅλα πασκαλινά στολίδια τῆς μητέρας γῆς — ἄνθιζαν. Ὁ κάμπος ὅλος καταπράσινος μέ τά τραγούδια τῶν πουλιῶν ἔμοιαζε μ' ἕναν παράδεισο, πού στά παιδικά μου χρόνια ὅμοιον ζωγράφιζε ὁ ἁγιονορίτης καλόγερος περίλαμπρον κατασταλάζοντας στήν πολιτεία μας ζωγράφος κι' ἀριστερός ψάλτης τῆς ἐκκλησίας τῶν Ἁγιασαράντα μάρτυρων ἀπαρνιώντας τό Ἁγιονόρος καί πού τόν θυμοῦμαι ὁλοζώντανον μέ τίς βοῦρτσες στό χέρι καί τά μεγάλα γυαλιά στά μάτια.

Γύρω στά βουνά τά χιόνια σκέπαζαν τίς κορυφές, γιά νά κάνουν τήν ἄνοιξη δροσερή, νά μποδίζουν τόν ἥλιο νά μή μας φλογίζῃ καί νά γίνεται ποθητός, λαχταριστός. Ἕνας κάμπος ἀτέλειωτος πράσινος, πού τόν στόλιζαν παπαροῦνες καί χαμομῆλι ἀμέτρητο — σάν τἄστρα τοὐρανοῦ, σάν γαλαξίας—πού τόν δρασκέλιζαν οἱ ἀγελαριές καί τά κοπάδια καί τόν αὐλάκωναν ποτάμια καί ρυάκια καί πού ἀκούραστες τόν ἀλαφροπατοῦσαν πεταλοῦδες πανέμορφες καί πολύχρωμες καί μελίσσια δουλευτάδικα καί μερμήγκια ἀκούραστα τόν ὤργωναν μέ τό ὁλοήμερο περπάτημά τους.

Οἱ πασκαλιές ἀνοιγμένες ἔχυναν τή μοσκοβολιά τους, ἅπλωναν τίς χαριτωμένες φυλλωσιές τους. Τά λελέκια ἔχτιζαν ἀκόμα τίς φωλιές τους νεοφερμένα στά ψηλά καμπαναργιά καί τά ψηλά σπίτια, τά χελιδόνια ψαλλίδιζαν τό τραγοῦδι τους καί τά ζαρκάδια πορπατοῦσαν μέ περήφανο κεφάλι, δειλιασμένα στό φουντωμένο δάσος.

Οἱ λίμνες, ὅπου κολυμποῦν περήφανοι κύκνοι, μέ τά φουντωτά δέντρα γύρω στίς ὄχτες, ἀκοῦν καί χαίρονται τό μεθυστικό τραγοῦδι τῶν ἀηδονιῶν, πού μεθυσμένα ἀπό τήν ὠμορφιά τῆς ζωῆς ἀγωνίζονται ποιό νά ξεπεράσῃ στή γλύκα τῆς μελῳδίας.

Τά ποτάμια κατεβάζουν τά μελαχροινά νερά τους στό Αἰγαῖο μουρμουρίζοντας τά τραγούδια τους.

Ἡ σαρακοστή κύλαγε κρύα καί παγερή καί χιονισμένη, κύλαγε μέ προσευχές καί νηστεῖες. Καί μπῆκε τώρα ἡ μεγάλη βδομάδα μέ τόν ἥλιο παιγνιδιάρη, μέ τούς ἀνέμους συμμαζωμένους στ' ἀσκιά τους, μέ τό κρύο καί τούς πάγους φευγάτους. Ἡ ἄνοιξι μόνο πετοῦσε ἐλαφρά παντοῦ μέ τἀνοιγμένα ἁπαλά φτερά τῆς πεταλούδας καί τίς μυρωδιές πού μεθοῦν, πάνω στά δέντρα, τά λουλούδια, τίς βουνοπλαγιές, τήν κληματαργιά, τήν ἀκακία, πού μοσχάνθισε. Μέσα στήν αὐλή μας πού ὑψωνότανε ἡ πολύκλαδη βερυκοκιά καί ἴσκιωνε κι' ὠμόρφαινε μέ τόν πράσινο καρπό της, ἄγουρον ἀκόμα, τόν κῆπο καί τἄλλα λουλούδια ὕψωναν τό μπόγι τους καί τέντωναν τούς λαιμούς των γιά νά δείξουν τούς ἀνθούς τά μπουμπούκια καί τἀνιφόρετα κάλλια τους, — πλῆθος λουλούδια — μέσα στίς γλάστρες — τά σαξιά — καλοφυτεμένα καί καλοπεριποιημένα.

Καί τό πουλί μας αἰχμάλωτο μέσα στό κλουβί τραγουδεῖ τον πόνο του γλυκά — ἄν εἶνε ποτέ ὁ πόνος γλυκός — καί παθητικά.

OOOOO

Ἡ μητέρα μου μέ τή βούρτσα στό χέρι ὅλα τἄσβέστωσε καί τά λεύκανε καί τά ἔλαμψε κἔκανε τό σπίτι μας — τό θυμᾶμαι σάν καί τώρα — σάν περιστέρι κάτασπρο καί σάν κρύσταλλο καθαρό. Καί πρόσμενε πιά τήν Ἀνάστασι ἀνάβοντας καί ξανάβοντας τήν καντήλα της.

Ἕναν-ἕναν ὅλους μᾶς εἶχε ράψη τά ροῦχα μας. Ἡ καημένη ἀκούραστη ὕφανε ὅλη τή σαρακοστή τό «ντόκι» — ἕνα πανί κατριλωτό καί νόστιμο — καί ψαλιδίζοντας μᾶς ἔκοψε κι' ἔρραψε τά ροῦχα τῆς Πασκαλιᾶς ἀνοιξιάτικα. Μᾶς ἔρραψε τό σακκάκι καί τό πανταλόνι σά ράφτης πολύπειρος καί μᾶς συγύριζε τό κοστοῦμι μιά χαρά δίχως σφάλματα. Κι ἄν κάποτε στό ράψιμο ἡ ραφή τοῦ πανταλονιοῦ γύριζε μπροστά, αὐτό δέν ἦτανε καί σφάλμα μεγάλο. Μιά φορά τά πασχαλινά μας ροῦχα ἀπό τό χέρι της βγαλμένα ἀπό τό νῆμα ὡς τήν κρεμάστρα, μᾶς πρόσμεναν ἀνυπόμονα θαρρεῖς νά τά ντυθοῦμε.

Καί νηστέψαμε ὅλη τή σαρακοστή. Νηστέψαμε ἀληθινά γιά ν' ἀποθυμήσουμε τό κρέας, τ' ἀρνί τῆς πασκαλιᾶς. Ὅλοι μιά τόση μεγάλη νηστεία, φάγαμε —ὅπως πάντα— τά πετμέζ α, τά σταφύλια τά κρεμαστά, τά σταφυλαρμιά, τίς μουστολαμπάδες, τά στεγνωμένα φροῦτα, τίς κομπόστες κι' ὅλα τ' ἀγαθά ποὖχε μέσα στό κελάρι της σοδειασμένα γιά τή μεγάλη νηστεία. Τώρα θά μεταλαβαίναμε νύχτα —τήν ὥρα τῆς ἀνάστασης— γιά νά γευθοῦμε λιχταριστά τή σούπα τῆς πασκαλιᾶς καί νά τσουγγρίσουμε τ' αὐγό μας στό νυχτερινό τραπέζι τῆς ἀγάπης, πού συνήθιζε ὁ πατέρας μου μετά τή λειτουργία.

Ὁ κουμπαρᾶς, πού ὅλη τή χρονιά γέμιζε πενταροδεκάρες — μεταλίκια καί γροσάκια— τώρα ἄνοιξε καί ἔχυσε στό τραπέζι τό θησαυρό του. Ἕνα θησαυρό, πού ἔφτανε γιά νά μᾶς ἀγοράσουν τά μποτίνια τά χρωματιστά.

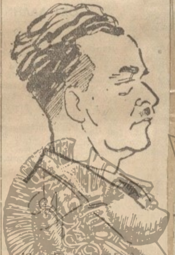
Ὁ κ. Παπαχριστοδούλου

Ἀπό τοῦτο τόν κουμπαρᾶ — τὄχα καϋμό καί πόθο ἀκοίμητο καί κρυφό— σχεδίαζα κρύβοντας μερικά γροσάκια ν' ἀγοράσω κάτι πολύ ἐπιθυμητό, πολύ λαχταριστό, —ἕνα ὄνειρο!— πού ἀπό τήν περασμένη πασκαλιά εἶχα βάλη στό νοῦ μου καί λαχτάρισα ν' ἀποχτήσω.

Καί σάν πήγαμε στήν ἀνάσταση καί μεταλάβαμε κι' ὁ πατέρας μου βροντοφώνησε τό Χριστός ἀνέστη καί βρόντηξαν οἱ τουφεκιές μέ λογῆς-λογῆς τουφέκια, καί φάγαμε κάνοντας τήν ἀγάπη καί κοιμηθήκαμε κι' ὁ θεός ξημέρωσε τήν ἡμέρα —Πασκαλιά χαρούμενη— ἀπεφάσισα ν'ἀποχτήσω ὅ,τι λαχταροῦσα μιά ὁλάκαιρη χρονιά.

Δέκα χρονῶν παιδί ἀποφάσιζα νά πιάσω στό χέρι του τουφέκι —ἕνα πιστόλι— πού ἔπρεπε νά πάω κάτω στήν ἀγορά ν' ἀγοράσω ἀπό ἕναν Τοῦρκο, πού τά πουλοῦσε, γιά νά ἱκανοποιήσω τέλος πάντων τήν λαχτάρα μου. Λαχταροῦσα νά τραβήξω καί γώ μιά πασκαλινή κουμπουριά, πού ἀπ' ὅλα τά σπίτια στό γύρισμα τῆς ἀνάστασης ξαπολοῦσαν ἀπό τή μεγάλη χαρά τους οἱ χριστιανοί.

Καί πῆρα τό δρόμο πρός τήν ἀγορά — τό τσαρσί. Ἐκεῖ κάτω, ὅπου τά μαγαζιά τῶν Ἑβραίων καί τῶν Τούρκων ἔμειναν ἀνοιχτά, θἄβρισκα τό ποθούμενο τουφέκι — τό πιστόλι — καί τό λίγο μπαροῦτι καί τόν ἐζά, τήν καψούλα.

Πότε δειλά καί πότε ξεθαρρεμένα — πότε ἄλλοτε ἔφυγα ἀπό τό σπίτι μου μέ σκοπό τέτοιο; — κατέβαινα τό δρόμο. Ὁ νοῦς μου δεμένος γύρω στὄνειρό μου αὐτό, λησμονοῦσε ὅλα τἄλλα παιγνίδια τῆς Πασχαλιᾶς, τίς κούνιες, τούς τζαμπάζηδες, τά παιγνίδια τῆς γειτονιᾶς, ὅπου μ' ἕν' αὐγό κόκκινο δοκίμαζες τή χαρά τοῦ παιδιοῦ πού καταχτᾷ κάτι, πού δέν τό γνώρισε ὡς σήμερα. Οὔτε τό πανόραμα θυμήθηκα, ὅπου πίσω ἀπό ἕνα γυαλί γνώρισα ἄλλοτε τόν Ἅγιο Τάφο καί τά Γεροσόλυμα.

Πήγαινα δεμένος μέ τὄνειρο τοῦ πιστολιοῦ καί μέ τά γρόσια στό χέρι. Καί σάν βρέθηκα στήν κατάκλειστη ἀγορά, μπῆκα στό στενό δρόμο, ὅπου ἕνας Τοῦρκος τεχνίτης, καθισμένος στό τεζιάχι του, δούλευε μέ τό ρινί στό χέρι τά ψαλλίδια καί τά ξυρά- α του. Αὐτός εἶχε τά πιστόλια, αὐτός!!

Ἡ καρδιά μου πήδηξε δυνατά ἀντικρύζοντάς τον μέ τή γαλήνια μορφή του νά ρινίζῃ τό σίδερο. Στάθηκα καί κρατήθηκα μονομιᾶς μακρυά. Τόν κυττοῦσα ἀπό κεῖ. Μιά κινοῦσα νά πλησιάσω καί μιά δίσταζα. Ἡ καρδιά μου χτυποῦσε δυνατά.

— Σά μέ δοῦν; ρωτοῦσα τόν ἑαυτό μου.

Ὥς που κάποτε, μέσα στό ἐρημικό δρομαλάκι, λύθηκε ὁ δισταγμός μου καί βρέθηκα μπροστά στόν Τοῦρκο δουλευτή.

— Ἔχεις τουφέκια; ρώτησα θαρρετά. Ἔχεις ἕνα πιστόλι;

— Ἔχεις παράδες; ἔχεις;

— Ἔχω. Καί πόσα χρειάζονται;

— Δέκα γρόσια, δέκα!

Βγάζοντας ἀπό τήν τσέπη μου μέτρησα δέκα ἀσημένια γροσάκια.

Τώρα κρατοῦσα στό χέρι μου τό πιστόλι. Τὄνειρό μου ξεπληρωνότανε. Μονομιᾶς ἔβαλα μπαροῦτι καί ἐζά κάτω ἀπό τή σκανδάλη, ἔσυρα μέ χέρι τρεμάμενο καί μάτια κλειστά καί κεφάλι γυρισμένο ἀριστερά τήν πρώτη ριξιά! Τό χέρι μου σείστηκε, κιτρίνισα καί ἡ καρδιά μου χτύπησε τρελλά! ὅμως κέρδισα τό πᾶν! Τὄνειρό μου ξεπληρώθηκε κι' ὁ πόθος.

Κι' ἔκανα νά τό ξαναγεμίσω καί θαρρετά τώρα ὕψωσα τό δεξί μου χέρι μέ τή σκανδάλη ψηλά. Τώρα δέ γύρισα τό κεφάλι μου φοβισμένος. Δοκίμασα νά τραβήξω, μά τό πιστόλι μου δέν ἔπιασε. Εἶχε... χαλάσῃ κιόλας.

Ἀπελπίστηκα ἀπό τήν ἀτυχία μου. Μέ μιά φορά νά χαλάσῃ...

Καί γύρισα πρός τόν τεχνίτη, πού γελοῦσε τήν ὥρα τούτη κάτω ἀπό τά μουστάκια του.

— Γιά μιά φορά μόνο δούλεψα τό τουφέκι μου, τοῦ εἶπα ἀπελπισμένος.

— Δυό γρόσια ἔχεις; Δυό γρόσια θέλει νά γίνῃ.

— Δυό γρόσια; κι' ἄνοιξα τή φούχτα μου. Δυό μονάχα εἶχα μέσα στή φούχτα τοῦ ἀριστεροῦ χεριοῦ μου.

Δυό μονάχα, κιὅμως τοῦ τά μέτρησα: ἕνα! δυό!

Τοῦ τά μέτρησα μέ τή λαχτάρα νά τό κουβαλήσω στή συνοικία μας τό τουφέκι αὐτό, νά τό σύρω ἄλλη μιά φορά, νά βροντήξῃ δυνατά — πολύ δυνατά, καί κατόπι νά τό χαρίσω, νά τό πετάξω.

Καί τό ξαναπῆρα ἀπό τό χέρι τοῦ Τούρκου διορθωμένο καί ἔσυρα τό δρόμο πού ἔφερνε στό σπίτι μας νά προφτάσω ἀνάμεσα στά παιδιά τῆς γειτονιᾶς νά τό βροντήξω τόσο δυνατά, πού νά τρομάξουν ὅλοι!

Δέν ξέρω πῶς ἔφτασα ἀπό τήν πολλή χαρά μου καί πρόφταξα νά μπῶ ἀνάμεσα στά παιδιά στήν πλατεῖα τῆς ἐκκλησιᾶς, πού βούιζε κι' ἀναγάλλιαζε μέ τά παιγνίδια τά πασκαλινά. Οἱ κούνιες ἀνεβοκατέβαιναν, οἱ τζαμπάζηδες περπατοῦσαν πάνω στά σκοινιά, οἱ παληάτσοι ἔκαμναν τ' ἀστεῖα τους, οἱ μουχαλαμπιτζῆδες διαλαλοῦσαν τό μαλεμπί τους καί οἱ σεκερτζῆδες τά σεκέρια τους.

Τζίτζιλι μίτζιλι
ἄλλι γκιούλλου
πεμπελί, κιρμιζί
σικερλιρίμ
μπαντατί σουλουζλαριμ
Τζίτζιλι μίτζιλι...

Τί ἤθελαν νά ποῦν μ' αὐτά τ' ἀκατανόητα γιά μένα λόγια; Ὅμως τά παιδιά ἀγόραζαν γλυκά —πολύχρωμα σκέρια—καί πιπίλιζαν μέσα στά χείλια τους.

Ἔτσι ἀβάσταγος ρίχτηκα μέσα στό πλῆθος τῶν παιδιῶν καί ὑψώνοντας τό χέρι μου καί κλείνοντας τά μάτια μου μέ τό κεφάλι ἀριστερά, τράβηξα τή σκανδάλη, τοῦ τουφεκιοῦ μου. Μπουσσούμ ἤχησε βαρειά τό πιστόλι μου' ἀνοίγοντας τά μάτια μου εἶδα νά μέ κυκλώνουν τά παιδιά τῆς συνοικίας μικρά καί μεγάλα καί νά μέ τραβοῦν ἀλαλάζοντας:

— Στή μητέρα του, στή μητέρα του! φώναζαν μέ μιά φωνή ὅλα. Καί μἔσυραν στή μητέρα μου μέ τό πιστόλι στό χέρι μπαρουτοκαπνισμένο, χλωμόν καί ντροπιασμένο. Τά δάκρυά μου θόλωσαν τά μάτια μου.

Πῶς ἔφτασα στό σπίτι μας δέν κατάλαβα μέσα στά χέρια τόσων παιδιῶν. Ὅμως τό ποθητό τουφέκι μου τό βαστοῦσα ἀκόμα σφιχτά στό χέρι.

— Ποῦ τό βρῆκες παιδάκι μ', τοῦτο τό κακό πρᾶμα; ρώτησε ἡ μητέρα μου μέ τήν καλωσύνη, πού εἶχε — ποῦ;

Δέν ἀπάντησα τίποτε. Δέν πρόφταξα. Γιατί μονομιᾶς καί δίχως ἄλλα λόγια κι' ἄργητα, ἀνοίγοντας τοῦ πηγαδιοῦ τό σκέπασμα τ' ἀπόλυσε μέσα. Ὅλα τά παιδιά ἔσκυψαν τὄνα πάνω στἄλλο, νἀκούσουν τό μπλούμ πού ὑψώθηκε ἠχηρό ὡς τό χεῖλος τοῦ πηγαδιοῦ καί σκορπίστηκαν μονομιᾶς, ἀλαλάζοντας καί χύθηκαν ἀνάμεσα στά παιγνίδια τῆς πλατείας πάλι.

Ἐγώ μονάχα ἔμεινα στό πηγάδι μπροστά, ὡς που βράδυασε, ἀπαρηγόρητος. Ὕστερα ἀκούμπησα σἕναν τοῖχο τῆς αὐλῆς μας καί μοιρολόγησα τό τουφέκι μου, πού τώρα κοίτονταν στόν πάτο τοῦ πηγαδιοῦ γιά πάντα θαμένο.

ΠΟΛ. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

ΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΤΡΙΑΙ ΜΑΣ

ἀπό ΑΥΡΙΟΝ θά δύνανται νά παρακολουθοῦν εἰς τά «Ἀθηναϊκά Νέα» εἰς εἰδικάς στήλας τάς ὁποίας προσθέτομεν μονίμως εἰς τήν 3ην σελίδα μας, ὅλα τά ζητήματα πού ἐνδιαφέρουν τήν σύγχρονον γυναῖκα ὡς εὐμορφιά, ὡς σύζυγον καί ὡς μητέρα. ——

«Ἀθηναϊκά Νέα» Ἀθ 12 Ἀπρ. 1936